

«Ei va vess da rimnar daners»

Proximamein duein las lavurs da rumida dalla Casa Carigiet a Trun entscheiver

DA HANS HUONDER/FMR

■ **Il fiug ha bein donnegiau ina part dalla Casa Carigiet a Trun, mo bia pli gronds donns ein resultai dall'aua da stizzar e pli tard da plievgia e neiv. Quei constatescha igl architect Remo Derungs. La tscherca da mieds finansials pil baghetg ei plitost stentusa.** Ils 19 da fevrer 2019 ei la Casa Carigiet all'entrada dil vitg da Trun daventada l'unfrenda d'in incendi. La casa patriziana ei vegnida destruida praticamein dil tut. Restada ei ina ruina culs mirs d'antruras. Ditg ei lu succediu nuot cul baghetg, el ei era buca vegniun segiraus encunter ulteriura aua. Per salvar la casa paterna dils frars Alois e Zarli Carigiet ei allura seformau ina cuminonza d'interess che ha la fin finala fundau l'uniun Trun Cultura. La finamira ei da reconstruir la casa. In tetg provisorii erigius avon rondund in meins protegida ussa il baghetg e lubescha da far las empremas preparativas per la reconstrucziun. La finamira da Trun Cultura ei da nezegiar la casa igl avegnir sco center da cultura public. La casa ei sut protecziun da monuments.

Gronds donns d'aua

Ferton che la part sisum dalla casa ei vegnida destruida digl incendi, ein las alzadas pli engiu mitschadas dallas flommas. «Persuenter han ellas pitiu considerablamain dall'aua. Buca mo da quella da stizzar, mobein da plievgia e neiv», di Remo Derungs. Rodund in onn e meiz ei il baghetg numnadamein staus exponius cupleinamein all'aura. Stanzas cun in bi e vegl tablegiu da lenn san buca pli vegnir salvadas: «Quei lenn ha tratg memia bia aua.» Schegie ch'il tetg provisorii protegja las restonzas dil baghetg, daghira ei per part aunc adina lien: «Ei vegn a

cuzzar meins sche buca onns entochen che tut ei schigiau.» Dil baghetg vegnan probablamein mo pli ils mirs a restar per ina reconstrucziun. Ellas duas alzadas sisum semuossan ils clars fastitgs digl incendi. «Quei era secapescha bia material vegl e cheu ha il fiug anflau bia vivonda», constatescha Remo Derungs.

«Ei va vess»

L'uniun Trun Cultura ha acquistau las restonzas dil baghetg per ina summa da 170 000 francs. Sco quei che la commembra dalla suprastanza, Lisa Schmidt-Candinas di, ein quels daners mess a disposiziun d'ina banca en fuorma d'ina hipoteca. Sincerau lur sustegn per las empremas lavurs han il cantun e la Confederaziun cun summas da mintgamai 96 500 francs. Per rumir quei ch'ei donnegiau ei rodund in meiz milliun francs necessaris. «Nus essan secapescha leds e cuntents da mintga donaziun. Ei va denton fetg vess da recaltgar daners per quei object ch'ei ina part dil capital cultural dalla vischnaunca, gie schizun dalla regiun», di Lisa Schmidt-Candinas. Il mument ein ils specialists lundervi d'elavurar il studi da realisabladad per la casa. «Nus quintein che quella lavur seigi avon maun entochen l'entschatta december. Lu vegn la suprastanza dall'uniun a decider co proceder. El rom da quella lavur ha ei lu segiramein num ir alla tscherca da mieds finansials per quei project, en quei connex basegna ei probabel era sustegn professional», puntueschan ils responsabels. Il studi da realisabladad duei esser publics naven dalla fin da schaner. L'uniun Trun Cultura dumbra il mument rodund 60 commembras e commembers, entochen la fin digl onn spera Lisa Schmidt-Candinas ch'entgin(a)s vegnien aunc vitier.

Dapi rodund in meins ei la casa destruida protegida d'in tetg provisorii. FOTOS HANS HUONDER

Casa construida avon 250 onns

Sco quei ch'ins sa leger silla homepage da Trun Cultura ei la casa vegnida construida igl onn 1769 da Giachen Rest Casanova (1750 – 1802), anteriur capitani en survetsch jester e pli tard mistral dalla Cadi. Igl onn 1850 vegn la casa els mauns da Gion Giusep Carigiet (1795-1882) ch'era medemamein staus en survetsch jester. El ei staus president communal, mistral e deputau. Siu pli giuven feagl, Alois (1866-1927) ch'ei medemamein staus president da vischnaunca e mistral dalla Cadi, ei il bab digl artist Alois e digl actur Zarli Carigiet. Entochen tiel barschament avon strusch dus onns han vegnentsuenter dils Carigiets viviu leu.

Per salvar igl object da muntada historica e pil maletg dil vitg da Trun ei l'uniun Trun Cultura vegnida fundada. Tiels fundadurs s'audan artavels dad Alois e Zarli Carigiet sco era da Matias Spescha. Plinavon representant(a)s dalla Fundaziun Ogn e specialists el svilup da museums, management da cultura, architectura e tgira da monuments. Representai ein denton era Trun Turissem e la cumisiun da cultura dalla vischnaunca da Trun. Cussegliada vegn l'uniun d'ina cumisiun d'experts. La cumisiun ei vid elavurar in concept per la reconstrucziun dalla casa sco era in concept pil nez cultural futur. Cun occasiun dalla fiasta da 600 onns dalla Ligia Grischa duei la casa restaurada vegnir inaugurada.

Aua e meffa han caschunau donns considerabels ellas alzadas ch'ei buca barschadas.

Il fiug ei ruts ora ella part su dalla casa.

GLION

La trucca ei s'aviarta

(fmr/abc) Ier han ins stuiu star colonna el marcau vegl a Glion. L'Uniun da dunnas ha aviert sia stizun nova «La Trucca».

Resti da skis, combis, caultschas e lismers, giaccas cun fieter ed auter pli han ellas presentau ier per l'emprema gada ellas crunas. E las mummas, tattas e clientas ein vegnidas. L'Uniun da dunnas da Glion ha aviert el marcau vegl ina stizun nova per moda d'affons, dunnas ed umens. En colonna han las empremas clientas stuiu star e spitgar amiez la via dil Städtli. Las mesiras da corona han sfurzau las responsablas da limitar gl'access. Buca dapli che treis persunas alla gada han astgau esser en stizun. Quei ha dau caschun ora el liber per in discuors cun gliud ch'ins ha gitg buca pli viu. La pandemia e sias consequenzas admonescha d'evitar sentupadas e dad esser precauts.

Quei tut ha l'Uniun da dunnas da Glion fatg, ed ella havess era saviu stuschar ina secunda gada l'avertura dalla stizun. Gia la primavera vargada fuss il local staus semtgau per «La Trucca». Malgrad tut ha la squadra che ha realisau quei project envidau all'avertura. Igl uost ha la radunonza generala dall'uniun approbau il concept da quei project. Las dunnas da Glion collavuran cull'Uniun da dunnas da Zumikon. Quellas organischan mintg'onn ina gronda buorsa da vestgadira d'affons. Bia buna rauba resta deplorablamein anavos ed en bien contact cun dunnas da Glion ha la presidenta Gaby Schaub viu da realisar l'idea d'ina stizun da vestgadira duvrada. Las scatlas culla rauba ei vegnida, il local renovau ed equipau cun scaffas, crunas e trucas ei staus a disposiziun. Aschia han las treis responsablas Cornelia Venzin, Bettina Grolimund e Lucrezia Berther saviu organisar avon in meins il plan da lavur e gl'urari d'avertura e reglar ils detagls administrativs. «La Trucca» ei ina stizun – e buca ina buorsa cun rauba che vegn vendida en cumissiun. L'uniun pren bugen biala rauba beinmantenida e schubra el sortiment, igl ei denton explicit donaziuns che vegnan dabien al project. «Gl'entir recav dalla stizun duvrein nus pil menaschi. Tenor il concept approbau dall'uniun vegn gl'entir gudogn dalla stizun dabien ad ina instituziun che l'uniun definescha mintg'onn da neiv. La buorsa da vestgadira a Glion vul «La Trucca» buca concurrenzar. Quella dat ei vinavon, igl ei in'otra purschida e cun in auter concept. Ina pagina d'internet nova informescha da quei project communizeivel e social dall'Uniun da dunnas da Glion.

Urari d'avertura da La Trucca Glion, via dil Städtli 17: mardis, 9-11, gievgia 14-17, sco era davosa sonda dil meins 9-11. Dapli informaziuns mira www.latrucca.ch

reclama

«Für uns Bündner Unternehmer eine Selbstverständlichkeit.»

Marco Furrer **Foppa AG, Zizers**
 Thomas Künzli **Künzli Holz AG, Davos**
 Markus Hauser **Hauser Hotel, St. Moritz**
 Reto Raselli **Raselli Kräuter AG, Prese**
 Josias Gasser **Gebr. Gasser Holding AG, Chur**

JA zu

KONZERNVERANTWORTUNG

Auch diese Parteien empfehlen ein JA am 29. November

